

ЗИМА 2018 № 1 (100) РІК XXVI

ВАТРА

Ту мене мати породила, солодким молоком кормила, ту хочу жити умирати, де жили мій отець і мати

100 „Ватр”
світ взріло
1000 тем
без 25 років
10000 інформацій
з життя лемків
100000 думок и поглядів
як нам жити повноцінно
1000000 секунда
з „Ватром” в руці
для себе, діти и внуків.

Христос Рождається!

В час Різдва Христового
з вертепу Дитяти Божого
в Світлий Празник
щастя родинного
в Велию - Кутю
в хижи миру
де радіст
и сподіваня
на Новий рік
щасливий!

Редакція

Особливий ... 100-ий

 ТЕКСТ ВІКТОРІЯ ГОЙСАК

крисочку, адже слово писане мусит бити перфекційне. Того бракує нам, молодшим, в епоху смс-ів і мейлів, де свідомо опускає перетинки, великі літери, стосує скорочиня – але повагу до слова друкованого хотіла бим утримати.

З нагоди Ювілею «Ватри» хочу подякувати тим вшитким, котри причиняються до повставання чергових номерів часопису – членам редакції, дописувачам (тішуся, же єст їх штора́з більше і што сут серед них молоди особи), особам, котри займаються висилком часопису, і кольпортерам по цілій Польщі, завдяки яким «Ватра» потраплят до наших читачів. Дякую тим,

хто читат «Ватру», запрашам Вас до співтворіння часопису – присилайте дописи, матеріали, свої побажання і зауваги до змісту і форми нашого видання. Доступ до «Ватри» стаєш штора́з легший. Повний зміст часопису (тіж актуальний номер в цілості) в електронній версії можна читати на сторінці ОЛ. «Ватра» має тіж свій профіль на фейсбуці.

Дороги читаче!

Тримате в руках особливий номер «Ватри» - сотий! Юж 25 років пресовий орган Об'єднання лемків приносить інформацію про життя і діяльність лемківської громади до читачів в Польщі і світі. Чверт віку – то немало. То час на підсумки і будування стратегії на майбутнє. Моя співпраця з редакцієм зачалася 15 років тому, а обов'язки головного редактора повню лем штирі роки. То для ня велика чест, а тіж і великий виклик. Хотіла бим згадати перших головних редакторів Михала Ковальського (в рр. 1992-1999) і Петра Шафрана (в рр. 2000-2013).

Перший головний редактор „Ватри” Михайло Ковальський під час Першого Всеукраїнського конгресу лемків в Тернополі, 1992 рік

Пана Ковальського не малам щестя пізнати особисто, а пан Шафран - то мій безпосередній вчитель і наставник в редакторській роботі. Людина, котра все остає для ня взірцем упорядкованости і ретельности в журналістській праці. Пам'ятам, як до остатнього моменту, коли часопис ишов до друку, справджав каждую дрібничку, каждую

Петро Шафран - головний редактор „Ватри” в 2000-2013 рр. на засіданні Головної управи ОЛ, 2006 р.

Сотий номер зачнеме од згадки про початки «Ватри». Як появилася ідея створіння друкованого видання? Яки били його функції, до кого било адресуване? Яки особи причинилися до поставання перших номерів? З такима звіданнями звернула́м ся до Стефана Гладика – довголітнього голови Об'єднання лемків, який од самого початку бив в редакційній колегії. Читайте о тім в дописі пана Ш. Гладика.

Перший вільний

лемківський часопис по 1947 році...

До 25 років журналу «Ватра»

По трагедії вигнання «47 р.» тяжко було жити на чужині нашим лемкам під спецнаглядом. Ограблено нас зо вшиткого: добра матеріального, нематеріального, зрушено громады, родини, арештувано провідників народу і планово розшмарено і вымішано нарід. Не было нич: шкіл, церков, пресы, понесены страты моральны сут невымірны. Тоталітарна система не дост, же гнобила, але цинічні обманювала суспільство, же нам на вигнаню и так є легше. Перше кус нашій громаді поліпшылося по відлизі 1956 рока, в обмежений спосіб можна было вертати на Рідны Землі, появилось громадске товариство УСКТ,

а в нім Лемківска секція, почав виходити тыжневик «Наше слово», а в нім «Лемківска сторінка». Так было - раз кус гірше, раз ліпше до часу першой «Солідарности», до серпня 80 року. Товды барз розбудилися нашы очікування, пак тото вшытко заморозив стан военний и пришов час другой «Солідарности», круглого столу и напіввільних виборів з червня 1989. Комуна ся хилила, а мы-зме надійно поперли ІІ«Солідарніст». Втовды в виборах вдалося нам выбрати перший раз нашого депутата Володимира Мокрого. 1989 рік и дальшы роки - то тіж час великих перемін в нашім середовищі. УСКТ перетворилося в ОУП, а лемкы

Свято лемківской культури "Лемківска ватра" - Ждиня, 20-22 липня 2018 р.

ЗМІСТ:

❖ Обкладинка:

В проєкті обкладинки використано цитату поета з Бардіївщини Олександра Павловича;

Джерело литівки :

Спілка Української Молоді

❖ Фотографії:

Варфоломей Келтика, Мілько Гойсак, Наталія Гладик, Марія Птак, Адам Вєв'юрка, trzcianka.pl, gazetalubuska.pl, uamoderna.com, lemkounion.republika.pl

- 2 ОСОБЛИВИЙ ... 100-ИЙ - В. Гойсак
- 3 ПЕРШИЙ ВІЛЬНИЙ ЛЕМКІВСЬКИЙ ЧАСОПИС... - Ш. Гладик
- 6 ЛЕМКИ, БОЙКИ, ГУЦУЛИ... - Г. Троханівський
- 8 ДВЕРІ ДО ... ХИЖ - Н. Гладик
- 9 МАЛЕ-ВЕЛИКЕ ДІЛО В КУНКОВІ - Н. Гладик
- 10 ЧИ ДИМ ЗО СВІЧКИ ПОЛЕТИТ В СТРАНУ... - А. Вєв'юрка
- 11 ГЛИБИНА ЦЕРКОВНОЇ МУЗИКИ НАС ОБ'ЄДНУЄ - А. Козак
- 12 ЗБЕРЕЖЕМО НА ВІКИ ... - М. Горбаль
- 13 ДІТИ ЖДИНІ
- 14 А ШТО ЧУТИ НА АНТОНИЧІВЦІ - Н. Гладик
- 16 20-ЛІТТЯ «СЕРЕНЧІ» - Г. Назар
- 17 60-ЛІТТЯ «ЛІГНИЦЬКОГО ЛІЦЕЮ» - Г. А. Вєв'юрка
- 18 БОДНАРЧАНЕ ВЕРНУЛИ ... - А. Поповчак, Є. Хом'як
- 20 З ДОМАШНЬОЇ АПТЕЧКИ - Чуганя
- 21 ВИГНАНИЙ - Е. Стремєцький
- 21 ОТЕЦЬ ДР РОМАН МІЗЬ. СПОМИН - Г. Суханич
- 23 ВЕРТАЙМЕ ДО ДАВНИХ ІМЕН - А. Вєв'юрка
- 23 ІНФО ЗА ЛЕМ-ЧАСОМ - М. Гойсак
- 27 УЧНІ ІV ЛІЦЕЮ - А. Вєв'юрка

почали думати о своїй організації. Хотіли-зме нового. І в таких обставинах в квітні 1989 року покликано в Лігниці організацію Товаришшя лемків, яка зачала видавати свій пресовий орган «Бесіду». Зас на Рідних Землях покликано в жовтні 1989 року Комітет заложительський ОЛ.

Треба повісти правду, же тодішні

лідери Лемківської секції при УСКТ, такі як Петро Шафран, Теодор Гоч, Михал Донський, Штефан Гладик, Євген Дзядош конче хотіли покликати єдну організацію. Перед квітневим з'їздом заложительським Товаришшя лемків

зувані в Ждзині, на поли, куплені през ОЛ. Треба пригадати, же з Ватром до Ждзині переносся тіж поет Володислав Грабан, котрий був першим помислодавцем Лемківських ватр, а ансамбль під проводом Ярослава Троханівського був лем виконавцем того помислу. Сам зас керівник ансамблю Ярослав Троханівський є членом заложительським ОЛ и ніхто нікому Ватры до Ждзині не вкрав, лем «Лемковина» сама перенеслася з Ватром до нашої Ждзині.

В тот час був великий голод писаного слова, в 1990 році виходив річник «Голос лем-

в лютому 1989 року в Лігниці спіткали-зме ся з лемками з Заходу, жебы-зме пішли вшиткы на компроміс и покликати єдну вшпільну організацію, але фігурант Андрий Копча и інчы нерозознані в маніпуляціях СБ-цких, впераны през Петра Троханівського и Олену Дуць не погодилися на єдність и в таких обставинах втовды дішло до розколу и зареєстрування на старых СБ-цких умовах розламового Товаришшя лемків.

Одночасно в Горах організувані були Лемківські ватры и Комітет організаційний той події видавав культуральний річник «Голос Ватры». Свято лемківської культури ся розростало и в Бортнім было для Ватры юж за кісно. В 1989 році Комітет організаційний Лемківської секції при УСКТ и Ансамблю пісні и танцю «Лемковина» з Білянкы, керуваний през Ярослава Троханівського, вирішили, же наступні Ватры будут юж на постійно органі-

ків», видаваний через Організаційний комітет VIII Лемківської ватры в Ждзині, а редагуваний Петром Вірхнянським. В 1991 року на IX Ватру виходив останній «Голос ватры», фірмуваний через Оргкомітет IX Лемківської ватры, а редагував го Володислав Грабан, было то кольорове видання. На яр 1991 році ОЛ формально ся зареєструвало, а г осени одбився ІЗ'їзд нашої організації. Діюча юж од осени 1989 року на Рідних Землях нова організація до 1991 року мала юж свій громадський доробок - політичний, культуральний - и о тім вшиткім треба было громаду інформувати, бо ж «Голос ватры» - то были лем справи культуральні зв'язані зо Святом культури. Втовды не было, прецін, як гнеска, інтернету, мобільних телефонів, соціальних мереж. В такій атмосфері молодой демократії Польщі та и новоутвореного ОЛ виникла потреба видавати журнал, названий «Ватра», як пресовий орган ОЛ. Довго зме

радили о тім, як назвати часопис. Были пропозиції: най то буде «Голос лемків», били тіж голоси най то буде «Голос ватри», але Управа ОЛ вирішила, жебы то была нова и барз змістивна назва. Вирішили-зме товды, же перший номер «Ватры» вийде в липцы 1992 року перед Х Ювілейном Ватром. Рік зас 1992 тіж не був випадковий, бо був то рік сумних 45-х роковин вигнання нашых люди з Рідних Земель, и товды в 1992 році на плакаті Х Лемківской ватры появилася напис, який стався до гнески моттом часопису «Ту мене мати породила, солодким молоком кормила. Ту хочу жити, умирати, де жили мій отець і мати». Рік перше, в 1991 році, відродилася самостійна Україна и нашы люде почали частіше зо Сходу приїжджати на Рідны Землі. И серед тых люди зо Сходу тіж было велике запотрібуваня на вісты з Лемковины - и тото в великій мірі причинилося до видаваня журналу «Ватра».

В першім липцевім виданю видавец –

ОЛ - згадало важливіші події на Рідних Землях від 1990 до липця 1992 р. Був то перший наш вільний часопис, видаваний през своїх, за свої грошы, без жадной дотації, адресований до читача в Польщі, США, а особливо до земляків, депортованих в Україну. Зазначам свідомо, же був то перший вільний лемківський часопис по 1947 році, бо штоправда Товаришыня лемків видавало юж скорше «Бесіду», але редагує ей секретний сотрудник ТW «Olek» під покровом агента КГБ ТW «Mago»- подаю за «Свободом». Закля вышов перший номер, в широких розмовах и консультаціях брали участ такы люде, як Петро Шафран, Теодор Гоч, Михал Ковальський, Лев Галь, Олександр Маслей, які мали публіцистичний доробок и журналістський досвід. Але тіж было дуже інчих безіменних осіб, котри підповідали нам, як журнал повинен, на їх уяву, виглядати, што повинно ся писати. И так гнеска, коли минуло юж 25 років, не спосіб вшытко описати, бо зачалося в 1992 році од річника, в наступнім році были юж два номеры, а гнескы дішли-зме до штирьох в році. Переломовий був рік 2001, бо Управа ОЛ разом з редколегієм журналу підняла драматичне рішыня, же не будеме в 2002 році видавати часопис, бо не зме в силі видавати о своїх грошах. Зазначам, же в тім часі вшытки часописы нацменшин діставали дотації Міністерства культуры, а в тім неспівмірні велику до змісту и якости «Бесіда». Єдно з писм в тій справі дотації и фінансової ситуації было адресоване до речника прав людини проф. Анджея Цолля. Зробилося по тых писмах тяжко, загустилася атмосфера коло журналу и сталося о нім голосно. Інтервенція речника прав людини в Міністерстві помогла и на Різдво Христове грудня 2001 рока (№ 1

число 37) дістали-зме перший раз невелику міністеріальну дотацію. Напевно, фінансова поміч допомогла го видати якісніше графічні и часопис стався більш атракційний, збільшився наклад. Неоцінены заслуги до початків «Ватры» внюс покійний Михайло Ковальський - головний редактор. Треба тіж відзначити його наступника на пості головного редактора Петра Шафрана, який заслужився барз для журналу, котрий гнеска читают юж по цілим світі, трафлят до бібліотек, університетів, шкіл і індивідуальних читачів на трьох континентах. Пам'ятати треба о безіменних співпрацівниках-волонтерах, кольпортерах, бо без їх помочы тяжко бы было видавати и розповсюджати часопис.

Дорогы читаче, так, то юж чвертвіку, наша «Ватра» штирі разы до рока трафлят до Вашых рук и приносить Вам новини не лем з Лемковины. На протязі тих 25 років вымінилося тіж покоління редколегії, волонтерату и прибыло нове покоління читачів. Кажде покоління має свій час, вартат пам'ятати о тых людях, котри зачинали часопис, був в них великий потенціал інтелектуальний, робили тото за дармо, бо їх тото тішило і найважніше, же пам'ятали ішчы рідну Лемковину яко ціліст, з-перед вигнання. Тоты, котры континууют тото діло, розпочате 25 років тому, най мают уяву юж тепер двосотного номеру «Ватры». Рівночасно пам'ятати треба, же журнал має ити в майбутнє з традицієм и ідейом перших головних редакторів. Вартат ся тіж застановити над актуальном кличком журналу, бо на вигнаню вродилися юж три покоління, и мотто «Ту хочу жити, умирати, де жили мій отець і мати» ся дезактуалізувало, бо оно само в собі затримує повороти на Рідны Землі. Каждый може речы, же моя мати и отець гродилися над Нотецьом, Одром чи в Михалові або Пархові. А нам треба пам'ятати о Завадці Морохівській, Явірнику, Тиличи, Ждани и Рускім Потоці...

Од себе Вам додам, же протягом 25 років співтворив-ем тіж тот наш часопис, писаний простима буквами на кривих лінійках гісторії, але так на правду оцінити го можут лем читаче: што треба поправити? які темы повинен порушати? Пиште, читаче, дале про зміст часопису, жебы він був цікавий для каждого з нас.

**Щиры побажання
для журналу и читачів
на друге 25-літя
од Штефана Гладика.**

Лемковина, Білянка, грудень 2017

Лемки, бойки, гуцули...

27 і 28 вересня 2017 р. в конгресовім центрі Словацької академії наук в Старій Лесній проходив I Міжнародний Карпатський симпозиум „Лемки, бойки, гуцули, русини – історія, сучасність, матеріальна та духовна культура”, присвячений 70-й річниці переселення русинів-українців з Словаччини до Радянської

Гальчак з доповіддю „Чи акція «Вісла» була корисна для польської нації?” (Інститут політології Зеленогірського університету, Українське історичне товариство в Польщі).

Праця симпозиуму проходила в двох секціях: історичній та культурно-етнологічній.

Протягом двох днів в обох секціях виступило бл. 60 науковців з Польщі, Словаччини, Сербії, США і України. В історичній секції роздумовано про минуле і його вплив на гнесьний час.

А в культурно-етнологічній аналізувано духовну і матеріальну спадщину карпатських русинів, лемків, гуцулів і бойків. Широкий спектр тем дозволив на участь науковців з різних середовищ, з різним досвідом і з різних поколінь. В конференції взяли участь знані в нашій середовищі науковці, котрих попросили-зме

о рефлексії: проф. Андрій Ксеніч (Інститут неолітології Зеленогірського університету, заступник голови ОЛ), о. др. Аркадій Троханівський (греко-католицький парох Валча, викладач Університету ім. А. Міцкевича в Познані), мгр Анна Баняс (докторантка Педагогічного університету в Кракові, член ГУ ОЛ).

Учасники симпозиуму

України та акції „Вісла” в Польщі. Симпозиум був продовженням циклу міжнародних наукових конференцій, започаткованих в 2007 р.: „Лемки, бойки, русини – минуле, теперішнє та майбутнє” (Зелена Гора, 2007 - книжку опубліковано завдяки лемківському ансамблю пісні і танцю «Кичера»), „Лемки, бойки, гуцули, русини – історія, сучасність, матеріальна та духовна культура” (Зелена Гора, 2009; Слупськ, 2011 - публікацію книжки підтримало ОЛ; Свидник, 2013; Слупськ, 2015).

Симпозиум розпочався пленарним засіданням, на котрим виступили: Станіслав Конечний і Мар'ян Гайдош “Рік 1947 та українське питання в Словаччині” (Центр суспільних наук та психології Словацької академії наук в Кошицях), Михайло Шмігел “Переселення словацьких русинів та українців до СРСР у 1947 р. та їх реєміграція в 60-х і 90-х роках минулого століття” (університет Матея Бела в Банській Бистриці - Словаччина), Роман Дрозд „Акція Вісла - через 70 років” (Інститут історії і політології Академії Поморської в Слупську, Українське історичне товариство в Польщі). Пленарне засідання закінчив Богдан

професор Андрій Ксеніч

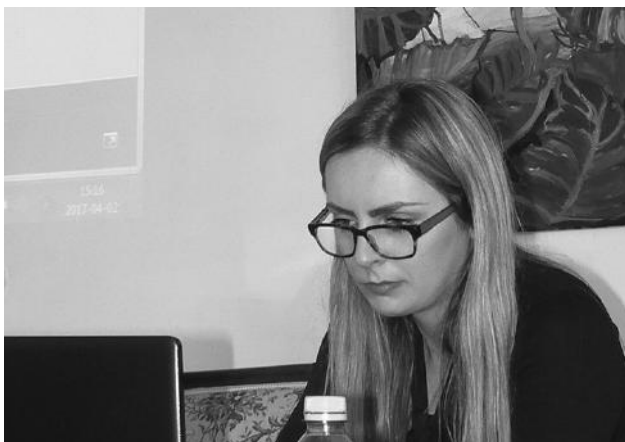
- Пане професоре прошу повісти, што в Ваших дослідженнях науковця найбарже Вас цікавит?

В моїх дослідженнях про лемків мене най-веще цікавит аспект культури і літератури. На Симпозіум діткнул-єм тему, котра є мі барз блиска, то значит вірші Антонича. Мій реферат представляв Антонича як вихідця з Лемковини. Протягом свого життя во Львові він тоту Лемковину не забил, она в ним глу-боко сідила. О тим писал в своїх віршах і тоти елементи лемківски єм там вказал.

- Яки сут Ваши загальни рефлексії про конференцію?

То била континуація наших попередніх п'я-тьох конференцій, тот шеста била барже розбудувана. Організаторами били словаки, підкреслям словаки, а не руснаки. Бо колиси во Свиднику конференцію організували руснаки. Словаки розширили zakres і форму, длятого прийняли назву „I Міжнародний Карпатський симпозіум”. Частину тем посвячено виселіню словацких русинів в Україну і пізніше їх поверненю. До гнеска на Словації діют дві організації русинів-українців і русинів. Більшість словацких русинів не ідентифікуєся з українством.

Перед своїм рефератом повіл-єм, што буду бесідувал по-польски, а не лемківски, бо язык лемківський не є кодифікований. По моїм виступі підішли до ня дві русначки учаснички конференції і звідалися, чого бесідує, што лемківський язык не є кодифікований, прецін сут на тот темат праці О. Дуць-Файфер, М. Хомяк чи проф Г. Фонтаньского. Я однак уважам, што тот кодифікація не є вполні добра. Мам до той кодифікації певни застережия. Є в ній за дуже непотрібних старорусинізмів і полонізмів. Я є за кодифікаціом лемківського языка, але барже в сучасній формі.

докторантка Анна Баня

- Оповідж, прошу про свою участ в конференції?

Барз дуже чулам про дослідження історії і культури лемків, заініціювани през науковців з Зеленогірського університету –

проф. Б. Гальчака і С. Дудру. Тот тематика цікавит ня приватно, але і тіж з огляду на мої наукови заінтересуваня. Зголосилам свій реферат про „Zmiany użytkowania terenu na zachodniej Łemkowszczyźnie w latach 1935 – 2016” і вітшило ня, што мою працю прийняли і моглам на симпозіумі вказати свою презентацію. На конференції домінували науковці з України, Словаччини і очевидно з Польщі. На моє відчутя бесідували головно про історію, сперечалися, вимінялися думками і то било барз цікаве. Звернула увагу на емоційну доповід лемкині проф. Ольги Бенч „Трагедія народу в центрі Європи: історія й культура лемківських сіл Вілька й Балутянка (Сяніцького повіту, Краківського воєводства) через 72 роки насильної депортації”.

- Яки сут Твої головни наукови заінтересуваня?

Я є географом. Може, не для вшитких буде зрозумілим, што географія то наука голістична (пол. holistyka). Тот означат, што як хцу збадати якийсь терен і люди, котри на ним живут, то мушу знати його історію, культуру, звичаї, обряди і природу. В своїй праці про зміни використання терену на західній Лемківщині зосердиламся на аналізі мап того терену з 1935 р. і порівняла їх з гнешнім образом, який маме з googletaps. Порівняня мап і вміла аналіза допровадила ня до цікавих внесків. Можеме ся дізнати, як західня Лемківщина ся змінила. Ківко є тепер веце лісів, в котрих місцях позникали хижи і ціли села. Я вживам такого порівняня: як вірш описує емоції, так мапа описує простір, і як знаш мапу читати, то барз дуже ся можеш про простір дізнати.

- Знам, што не лем читаш мапи, але тіж знаш їх творити. На остатній Ватрі в Ждини презентувана била велика мапа, на якій вшитки гості могли зазначити місце свого походження.

То не била мапа. То била велика риціна – рисунок, створений на основі мапи. Зробилам його разом з Грицьом Суханичом. Тот рисунок обімає вшитки села Лемківщини з теренів Польщі, але і тіж Словаччини. Сут зазначени вшитки села русински з обох сторін границі. Така риціна мала вказати наш зв'язок, єдність нашої групи.

- Чом інтересує Тя лемківська тематика?

З трьох причин. По-перше, єм лемкиня і чуюся зобов'язана до зберіганя свого. По-друге, чую барз великий емоційний зв'язок з тим што лемківске.

І знам, што то головно завдяки моєй бабці Ладзі, котра мене виховала і переказала мі красу нашої традиції. По-третє, тот тематика попросту ня цікавит. Хцу знати якнайвеще про життя і традиції лемків.

о. др Аркадій Троханівський

- З яком темом приїхав-єс на конференцію?

Репрезентував-єм Музей Землі Валецькой з рефератом „Historia grekokatolików na Ziemi Waleckiej w latach 1947-2017”. Беручи до уваги, што на тим терені сут виселенці ме-дже інчима з Лемківщини і Бойківщини, бив то реферат, який торкався русинских мешканців Карпат. Я брав участ в історичній частині, де можна било достережи активніст різних національних орієнтацій. Било чути сербских русинів (бачваньських) з їх націотворчом тенденційом, русинів-українців з Закарпатя і тіж очевидно лем-лемків і лемків-українців. Можна било тіж почути про ставлення таких держав як Польща, Словаччина, Україна, Сербія до національних меншин.

- Яки головни аспекти интересуют Тя в Твоїх наукових дослідженнях?

Передовшитким я є богословом, а не істориком. Однак історія, одкаль пам'ятям, є для мене барз важлива. Ищи в часах навчання в ліцеї в Шпротаві списував-єм хроніку греко-католицькой парафії в Шпротаві, втовди тіж зберав-єм інформації про душпастирську діяльність о. Володимира Гайдукевича. Интересувала ня його праця і на Лемківщині, і на Заході. Як богослов і кус історик пробую дослідити, як життя і діяльність наших парафій охоронила люди перед асиміляційом і який має вплив на розвиток східного християнства. Думам, што для збереження нашої традиції і національної свідомости важливим є дослідження наших малих груп, котри живут в розпорошиню. Історія українців Закерзоня, в тим Лемківщини, то не лем часи до 1947 р. То тіж тоти остатні 70 років. Історія люди з Валча і околлиц, Шпротави і околлиц та інших в сумі дає опис життя цілої нашої громади.

- Яки вспільни елементи свідомости має розпорошена громада?

Думам, што важливим є штоби тоти наши

громади, яки живут деси під Горлицями, Зеленом Гором чи Лігницьом, як найвеце про себе знали. Нас вшитких лучит наша пам'ят про життя перед 1947 р. Пам'ят про жертви акції «Вісла» і Явожна. Важлива для вшитких є церква, головно як дорога, яка веде до збавління души, але тіж істотний культуротворчий чинник. Єднає нас наша земля і вспільне місце на Лемківщині. Мам тут на увазі Ватру в Ждини. Хтів бим штоби-зме вшитки ся навчили, як тоти елементи переказати дітям так, штоби в дорослим житю мали якнайменше дилематів, зв'язаних з обранням своєю національної ідентичности.

- Дякую своїм співрозмовникам за бесіду.

Двері до... хиж

За недовго мият 10 років од моменту реалізації Об'єднаньом лемків проекту з дос сентиментальном назвом: «През зароснени травом колеїни доріг, котри ся кінчат в мертвих садах. Забити села Лемківщини». Тот проєкт бив зреалізуваний при фінансовій підтримці Малопольского воевідства. Його цілюм било ознакування п'ятох лемківских сел, яки внаслідок депортації в 1945-1947 рр. перестали існувати. Села, котри ся нигда не одродили. В результаті того в Чорнім, Довгим, Радоци-

При консервації пан Василь Шлянта

9 ні, Липній і Незнайові появилися символічні двері з таблицьом, на котрій можна прочитати коротку історичну інформацію. То двері до неіснуючих хиж, а разом з тим до історії, культури і до власної уяви. Мож їх отворити і переступити поріг хижи, котрой юж не є.

Згадки про тоти двері можна найти на різних інтернетових сторонах, порталах, в пресі, документальних фільмах. Єднак без сталої опіки організації над їх станом технічним, юж давно зникнули б з пейзажу. Разом з Урядом гміни Санкова в жовтні черговий раз ОЛ перепроварило консервацію і поправило стан технічний об'єктів. На жаль, не вдалося в тім році дотерти до Незнайови, консерваторски праці там сут запланувани на весну 2018. Зроблено тіж нови таблиці на вшитки двері, з котрих тепер без трудности можна прочитати о історії, яку ховают здичіли сади.

Реновацийни праці сакрального будівництва **Мале-велике діло в Кунковій**

18 червня 2017 р. в 70 роковини акції «Вісла» кунков'яне при підтримці місцевого гуртка ОЛ zorganizували з'їзд гнешних і колишних мешканців села. В його рамках збирали гроши, яки било призначено на реновацію кунківских капличок і крестів. За зобрани гроши подарилося провести реновацію креста, каплички і ювілейного обеліска, який поставлено в пам'ят засновання села.

Робота зачалася в вересни обсмотріньом місц, яки потребували помочи. Перше, при помочи Шимона Моджеєвского з товариста «Магурич», било проведено реновацію найбарже знищеного креста, який сховався за деревами на луці при Церкви. Друга інтервенція – то капличка побудувана в лісі при дорозі на Климківку. Капличка дістала новий дах, стіни зістали підреперувани і побілені. На конец било вирізано кряки і галузя, яки росли коло каплички. Останній бив ювілейний обеліск при сільській світлиці. Вказалося, же кунків'яне знають на мулярским фаху – обеліск ся сипав, треба било його порядні укріпити, окопати та вирізати непотрібни кряки.

ПРАЦЕВЛАШТУЮ

Firma Gosdrob Family Sp. z o.o.
poszukuje osób do pracy na stanowisku
pracownik ubojowy – wykrawacz mięsa.

Miejsce pracy: Bielanka k. Gorlic.
Kontakt: marek@gosdrob.pl
tel. 501 637 393; 18 351 30 34

ТЕКСТИ НАТАЛІЯ ГЛАДИК

Чи дим зо свічки полетит в страну Лемківщини?

17 грудня в неділю в Залі Рицерским, як што-року, зишлися при велийним столі представники меншин, які замешкують Лігницю.

Шіснастий раз Велия народів з'єднала нас та вказала лігничанам, што краса і сила є від віків і гнеска в народах, які замешкують тото місто. На 16 Велиї народів било 20 націй, м.ін. греки, німці, босняки, нігерійці, норвеги, українці - в тим лемки, жида, цигане, турки, американе... Оповідали-зме о своїх святах, оригінальних велийних стравах та вказували, што нас лучит з іншими народами під кутом Різдвяних Свят. Вшитких, як штороку, дивує, што ділимесь ческом. Але деяки, як німці, звикли юж до той нашої традиції та сами просили, чи можут веце з'їсти ческу. На жаль, некотри не можут ся переконати до той нашої традиції. Коли єм частував нігерійку, то барз ся скривила і махаючи руками, повіла: «Ні, ні, ні». Видно в Нігерії не є лемків.

В тим році темом Велиї народів било пусте місце при столі. Я підкреслив, што в тим році є 70 річниця акції «Вісла» і коли в 1947 році примусово розшмарено і осаджено наших предків на Заході, то перши Велиї били барз

сумни, але і повни надії, бо на них сходила-ся розшмарена по селах родина. На конец найстарший при столі человек гасив свічку, а вшитки смотрілися, чи дим зо свічки полетит в страну Лемківщини і вшитки вернутя домів. Але тот дим крутив все в різни страни, аж гинув десь під повалом і штороку на Заході родилися лемківски діти, які ніколи не могли одчути, што сут дома в горах. І так є до гнеска.

На Велиї народів співали-зме коляди і частувалися стравами та ділилися оплатком, просфором, ческом чи гавком, мацом. Вшитки одчули, што недовго приде до нас новонароджений Ісус, для деяких 24 грудня, а для деяких 6 січня. Добрі, што знаме разом очікувати на тот прихід малого Ісуса. Велия народів в Лігници, як што року, є того вельким прикладом для нас вшитких, і барз добрі, бо вказує, як дуже народів живе в тим місті.

Улиця Руска во Вроцлаві - наш слід на Заході од віків

Так часто думаме, што Західні Землі - то лем нашмарене зло од 1947 р., котре однак стало юж хижом для наступних поколінь. А так по правді, наши сліди на тій Західній Землі сягають стародавних віків. Єдним зо слів є улица Руска во Вроцлаві, на котрій гнеска є наш клуб і домівка, яка від десятків років виховує нашу молодь, діти, але і старшим припоми-нат, што не можна свого ся виречи. І, дякувати Богу, до гнеска сут люде, яким не чужи рідні коріня, хоц кус вирубани акційом «Вісла». През Західні Землі теперішньої Польщи переходив купецкий шлях з Києва по Відень — Via Regia - дорога королівська. Тота дорога переходила през м.ін. Лігницю, Вроцлав. І власні слідом того є улица Руска во Вроцлаві. Улиця Руска то єдна з улиц старого міста, при Ринку Сольним, што свідчит о ей важним

місци в житю міста. Сіль колиси била скарбом праві як золото, тому копальні солі — жупи - все належали до короля та приносили богатство до його скарбниці. Наши люде не раз оповідали, як з гір кіньми праві тижден їхали до Бохні або Велічки по сіль.

Улиця Руска є при південно — західнім розі Ринку Сольного і тягнєся на захід аж до Подваля, де з ним крижуєся в місци, де колиси стояла Брама Миколая — головна брама міста од заходу. До той брами доходила друга головна улица з той частини старого міста — улица святого Миколая. Гнеска там є наша православна церква — катедрa. Улиця Руска має гнеска півкілометра. На ново била визначена в 70-тих рр. при давній фосі. А їй назва не змінилася од початку - од XIII віку, коли іщи била при ній Брама Руска. Брамy тоту зліквідувано разом з Брамом св. Миколая в XIV в. та збудувано нову браму св. Миколая для тих двох улиц. Назва улицы, як єм написав, не змінилася од початку: в документах з 1345 р. - Rusyschin Gasse, а до 1945 року - Reusche Straße. През короткий час радянськи війська і їхня влада перемінили назву на ulicę Rosyjską. Але то ся не приняло і зас назва повернула до корені, тобто до нас.

Гнеска коли одвиджаме нашу домівку, не забивайме про історію той улицы. Наши предки старалися, щоб тота назва не пропала і втримали тоту назву през віки, щоб нам, русинам, легше било жити во Вроцлаві. Коли гнеска наша домівка є повна діти і молоді, то тіж свідчит, што улица Руска жие так само нашом традиціом і культуром, як в XIII в. А то барз тішит, думам, вшитких нас.

ТЕКСТ АННА КОЗАК

У неділю 17 грудня 2017 р. у костелі св. Катажини Александрійської і св. Малгожати відбулася непересічна культурно-мистецька подія, під час якої мешканці та гості Кракова мали нагоду ближче пізнати глибину церковної музичної традиції. Концерт церковної музики у виконанні хору Греко-католицької парафії Воздвиження Чесного Хреста у Кракові за своєю суттю був більше ніж просто концертом, адже окрім презентування цікавого і нового для багатьох слухачів музичного матеріалу, дав змогу донести до уваги публіки ще й цікаві факти щодо історії, джерел і особливостей церковної музики від давніх-давен і по сьогоднішнього дня. Під час концерту прозвучали пісні до Богородиці, твори видатних композиторів духовної музики, таких, до прикладу, як Д.Бортнянський та К.Стеценко, давня церковна музика, напіві староболгарською, старослов'янською, українською мовами, релігійні пісні греко-католиків Словаччини, а також колядки, адже вже незабаром усі вірні християнських церков відзначатимуть Різдво Христове.

Учасниками хору греко-католицької парафії Воздвиження Чесного Хреста у Кракові під керівництвом Олександри Михайленко є здебільшого студентська молодь з Лемківщини, з заходу і півночі Польщі, а також з України, для якої спів у храмі — то велика приємність, нагода до молитви і разом з тим ідея, яка об'єднує, а також — люди з трішки більшим життєвим та творчим досвідом. Хор є активним учасником життя парафії, щонеділі співає на Божественній Літургії у храмі долучається до важливих для громади культурних та мистецьких подій, співає на шлюбних, парафіяльних заходах. Окрема група хористів під керівництвом Гриця Суханича співає також вечірню. З великою приємністю краківський парафіяльний хор дає концерти на Лемківщині, зокрема у Новиці, Криниці, Лосю, Гладисові. В році, що минає, хор взяв участь у відзначенні 70-тих роковин акції "Вісла". Також вже доброю традицією

для хору є виїзд на Лемківську ватру в Ждині, на якій колектив має честь співати під час Богослуження. До слова, хор сердечно запрошує всіх, хто спраглий церковної музики, щонеділі на Службу Божу у Кракові, а тих найбільших фанатів релігійного співу — стати активними учасниками колективу.

**Глибина
церковної
музики
нас об'єднує...**

Трагічні сторінки своєї історії збережемо навіки

ТЕКСТ МАРІЯ ГОРБАЛЬ

Фрагмент експозиції. По центру – процесійна ікона зі с. Репедь. Зберігається в храмі арх. Гавриїла УПЦ КП села Бучане. Зліва висить ікона родини Соломон зі с. Вислік Великий

прикрашає церкву Пресвятої Богородиці с. Ралівка. Передані на виставку родинні ікони «Благословеніє дома» родини Микит зі с. Затвирниця, образ Богородиці з Дітям родини Дум зі с. Постолів. Є на експозиції і навіть му-

зичні інструменти, які люди везли зі собою як найцінніше.

6 жовтня 2017 р. в Музеї етнографії та художнього промислу Інституту народознавства НАН України у Львові відкрилась виставка «Вигнанці». Тема виставки – три великі переселення за останні 75 років: «обмін населенням» між Польщею та УРСР 1944–1946 років, депортація кримських татар з Криму 1944-го та вимушене переселення українців та кримських татар з окупованого Росією Криму, також – з Донецької та Луганської областей у 2014–2017 роках, яке частково триває і досі. Художник проекту – Остап Лозинський. Організатори – ЛМГО «Асоціація музеїв і галерей» та Музей етнографії та художнього промислу Інституту народознавства НАН України. Партнери – суспільно-культурні товариства «Лемківщина» (в особі Голови товариства Степана Майковича), «Надсяння», «Любачівщина» та «Холмщина». Проект відбувся за підтримки міської ради та Обласної державної адміністрації.

«Експозиція одного із залів сформована здебільшого з духових інструментів і нагадує про історію давнього лемківського села Босько в Сяноцькому повіті Підкарпатського воєводства Польщі, яке було відоме музичними талантами. У міжвоєнні роки українська громада навіть створила там духовий оркестр, купивши інструменти у господаря панського маєтку, й усі значні події в житті Боська відбувалися за участю цього оркестру. Кошти на придбання інструментів збирали усім миром... Під час переселення люди брали зі собою і музичні інструменти. І вже на новому місці їм вдалося відтворити оркестр, який діяв до 1990-х років», – розповіла куратор експозиції «Вигнанці» Ірина Горбань. Пройшли роки, та трагічні сторінки своєї історії мусимо пам'ятати.

Драматичний гурток с. Босько, 1930-ті рр.

Слово на відкритті виставки, серед інших, мали директор Інституту народознавства НАН України академік Степан Павлюк; Голова Світової федерації українських лемківських об'єднань Ярослава Галик; кураторка проекту, старший науковий співробітник Інституту народознавства НАН України Ірина Горбань.

Кожне з трьох вимушених переселень представлено на виставці в окремому залі. На виставці, серед іншого - спогади окремих переселенців як про свої родини, так і про цілі села. Дещо з предметів домашньої обстави та вжитку, трохи одержі, зокрема вишивка, світлини. Є двохметрова скульптурна фігура Ангела з церкви Пресвятої Богородиці з Боська. Зараз цей Ангел

Діти Ждині

значит Ждинятка

/ Наста и Любко Гойсаки хлібом и сольом частують Гости 35 Ватри /
майстриня Марія Янко працює з дітми XIII Ватрочки / Конкурс співу и рецитації провадять Олександра Баюс и Наталія Купец / Ніколя, Аня, Кінга, Варфоломей з родичами Моніком и Григорійом Гойсаками /
Татіанка Чухта в обіймах сцени /

а што чути на Антоничівці

«Гогодзи Ганські»

Юж другий раз zorganizували-зме концерт музичной групи о дост чудній назві «Гогодзи Ганські». 27 жовтня 2017 р. наша Антоничівка виповнилася музиком и людми. Наши гості-гудакі приїхали до нас аж з Івано-Франківська. Музика «Гогодзи» — то традиційни гучульски мелодії Карпат з домішком інчих музичних стилів: регге, ска, фольк, музики клезмерской и панку. Тяжко описати їх дост оригінальну творчість и найти дашто подібного, для того рекомендуємо вам послухати и видіти їх наживо!

Щиро запрошаєме,

приходте, двери Антоничівки
сут широко отворени для вас!

Для наймолод- ших

Зазерайте на нашу интернетову
сторінку, там найдете інформації
про наступни події на Антоничівці

та фото-реляції з минулих:
www.lemkounion.republika.pl

Зліва: Ніколя, Марися, Дарія, Мариня, Ярко

Дни Антонича то циклічна подія, яку ОЛ організує для наймолодших діти. Шторока програм тих дни має инакшу форму. А то прогульки и візиту в музею, де вказуют нашу культуру, а то зас в формі цілоденних забав и варштатів. Тот раз зрихтували-зме творчи занятя. И так 28 жовтня зобрали-зме ся в гладышівській школі и під наглядом и вказівками ведучой пані Агнешки Барщ-Биліци діти навчилися робити ліхтарі. Для їх прикраша-ня наши мали учньове використали осінни листя, а еден з тих листочків бив вершом Антонича.

Виставка «Лемківский Єрусалим - Порожня хижа» зас мандрує по Польщі. 10 листопада мало місце отвертя той виставки в Центрі Антонича. То юж сталося традиційом, же місцьом обов'язковим той експозиції сут Горлиці. На отвертя приїхали артистични опіку-не того проекту Йоанна Земанек и проф. Гжегож Штвєртня з краківской Академії мистецтв. Розповіли они о ідеї тогорічної виставки и о тім, як каждый з артистів однюся до заданой теми. Згадана вижче «Порожня хижа» односиться безпосередню до 70 роковин акції «Вісла». Виставку можна било оглядати по 31 грудня 2017 рока. Наступни презентації юж на початку 2018 р., тот раз спіткамеся з вами в Лешні, слідкуйте за інформаційом на нашій сторінці <http://www.lemkounion.republika.pl>

Слідами русинів и волохів

Темат культури волоской дост часто появляться в нашім просторі, в дискусіях чи гісторичних опрацюваннях. Дуже ся о тім писало и на наше нещєсть - дуже тіж неправди. Річ в тім, же роками програмово польски гісторики приписували нам волоске походжіння, одтинаючи нас в тот спосіб од кореня, який єднозначні вказує на наш зв'язок з Київском Русьом. Доказом того най буде хочки тот основний факт принятя християнства и святкування брез наши церкви тисячоліття дого дійства в 1988 р. Вертаючи до подій в Антоничівці: 17 листопада прийняли-зме з гісторичним одчитом проф. Кшиштофа Новака зо Шлеского університету. Провідньом темом бив: «Історично-етнографічний нарис Західних Бєсकि́дів. Слідами русинів и волохів з меджи Сілезії и Морав». Пан Новак детальні розповів слухачам, што ми, так напавду, и ківко маме вєспільного з тима волохами.

проф. Кшиштоф Новак

«Серенчі»

kulturaludowa.pl

ТЕКСТ АДАМ ВСВ'ЮРКА

... в Лігниці

На фото: хор «Аксіон»

60-ліття

«Лігницького Ліцею»

e-tegnickie.pl

... в Торонто
На фото: гурт «Під обличком»

facebook.com

Горлицька «Серенча» вже 6 років організує концерти «Творча інтерпретація традиції», якими показує, що фольк - це не музей минулого, а жива нота у серці тих людей, для яких традиція - це скарб. З концерту на концерт глядачі звикли, що колектив підготував чергову несподіванку. Спостерігали, як артисти підносять рівень своєї творчості. Це вже давно перестали бути «звичайні» концерти, які переродились у інтерактивне дійство, що ангажує публіку. Глядач (точніше - учасник) мандрує різними стежками лемківського світу: від музики, через мистецтво, поезію чи кухню по народний стрій. З «Серенчею» виступали письменник Анджей Стасюк чи Міс Польщі Ева Ваховіч, співав реп Лешек Зегзда — Маршалок Малопольського воєводства. На сцені співали, танцювали та переодягались у народні строї горлицькі старости чи війти лемківських гмін. Для публіки варив киселицю також війт — лемко Митро Ридзанич. Учасники тих артистичних подій вишивали нитками, малювали олівцями чи лаком для нігтів, а також вчилися різьбити ложки чи пробували пізнавати красу природи, їдучи лемківськими вело-шляхами. Любителі та симпатички «Серенчі» мали право думати, що чули та бачили вже все. Мали право, але хто так подумав — помилявся.

— — — — — ● — — — — —

6 і 7 жовтня наша перша українська школа в Польщі святкувала свій ювілей — 60-ліття.

Свято це припадало в сумнім році - році 70-ої річниці акції «Вісла». Але це може і добре, що так склалось, бо всім пригадало, а деяким усвідомило, що ця перша українська школа в Польщі народилась як відповідь нашої громади власне на зло акції «Вісла». Організатори акції «Вісла» хотіли, щоб етнічні українці в Польщі зникли, а ми в Польщі є: від Перемишля, Сянока, Горлиць, Криничі через Вроцлав, Зелену Гору, Гожів по Щецін, Гданьск і Ольштин. Ми втримали своє рідне, хоча, на жаль, не всі. Зберегли свій регіоналізм в цьому найбільше ми — лемки. Лігницька школа - це жива історія нашої меншини в Польщі. Про неї можете читати в нашій «Ватрі» в рубриці «В порогах нашого ліцею в Лігниць».

З нагоди ювілею 6 жовтня в залі І ліцею, де колись була наша школа, при площі Завадського — сьогодні площа Кляшторна - відбувся концерт «Світ, зображений звуком» у виконанні хору «Аксіон», диригент і керівник Ярослав Левків — випускник нашої лігницької школи. У суботу відбувся гала-концерт, виставка робіт «Акція «Вісла» в моїх очах», а ввечері - бал випускників. На свято школи прибули передовсім випускники, але також гості, серед яких були представники влади міста Лігниць на чолі з мером, депутати, віце-міністр освіти України, представники наших церков на чолі з кир митрополитом І. Мартиняком та владикою В. Ющаком.

15 жовтня 2017 р. у приміщенні Горлицького центру культури ми очікували чергової події «Творча інтерпретація традиції», тим разом присвяченої ювілею 20-річчя ансамблю. Хто побачив виповнений до останнього місця великий концертний зал, людей, котрим на ходу доставляли крісла та натовп глядачів, які готові були стояти, той зрозумів, чому організатори вирішили провести прямий ефір концерту. Знали-бо, що «Серенча» має своїх фанатів більше, ніж може помістити найбільший зал у повіті. Перед глядачами на сцені стає 35 особовий Симфонічний оркестр з Домославіц, а до того ще дев'ятеро серенчан, щоб силою та красою музики захопити присутніх. Слід висловити признання Йоанні Мархвяній та дітям і рідним гудаків «Серенчі», що виступали на окремій сцені у малих фольклорних етюдах. Так що всіх було 52! Надзвичайні оркестрові аранжації до відомих нам творів писали Вальдемар Гронь, Роман Корбич та Мирослав Богонь. Те, що вони придумали, перенесло слухачів у світ надзвичайно глибоких артистичних пережив. Коли десь у захопленні, хоч на секунду, людина забула, що сидить у ГЦК, вона ширяла на хвилях звуків над зеленими лісами, шумливими річками чи тихенькими потічками, понад хвилями трав чи колоссям збіжжя. Ми досвідчували рівня музики фільмових продукцій чи гідного найкращих концертних залів. Не можна сказа-

ти, що цього можна було сподіватись. До «Серенчі» такого ніхто не досягнув. Такого не було.

Феномен «Серенчі», між іншими, у тому, що її члени довкола себе ширять надзвичайну родинну атмосферу. Це не просто концерт, це як родинний з'їзд. Тому на сцені рамено в рамено з колективом виступають їхні діти, дружини та рідні. У залі бачимо сльози зворушення близьких, признання фахівців та невимовну вдячність шанувальників. Коли усвідомимо собі, що ансамблю «Серенча» 20 років, а його музикантам — кому більше, кому менше, як 40 — тоді зрозуміємо, що половину свого життя ці люди присвятили розвитку лемківської традиції. Видатному розвитку. Стали послами бренду. Захопили «своїх» та «не-наших». Доказали, що наша традиція, наша культура, наша музика, як криниця, з якої вода смакує так, як ніде у світі. Та й не старіє. Бо «Серенчі» вже і, водночас, тільки 20. Ще не одноразово завдяки ним обітремо сльозу, переживемо захоплення чи піднімемо високо голову.

**Чого дай нам і «Серенчі»,
Боже, на многі та благі літа.**

14-15.10.2017 р. проходив **V З'їзд боднарчан**, організований што 6-7 років в празник Покрови Пресвятой Богородиці. В тім році з самої Лігниць збралося нас біля 60 осіб, били тіж гості з України і Канади.

Віїзд розпочали-зме в п'ятницю вечером од молебня до Матері Божой в греко-католицькій церкві Успення Пресвятой Богородиці в Лігниць. Хоц дорога била довга, але барз весела. Вшитки співали, тішилися, же можут вернути на землі своїх предків. Рано привитало нас гарне сонце і прекрасни гори.

Першим пристанком прощі била Висова, де добри люде угостили нас в своїй хижі і почастували теплим чаєм. З новима силами вшитки разом вирушили-зме на гору Явір. Крім молитви, могли-зме там зачерпнути свяченої води. На 13 годину била запланувана Служба Божа в Боднарці, яку очолив Архієпископ Іван Мартиняк. Співслужили: парох о. Григорій Назар – господар і головний організатор кermешу, а тіж отці з сусідних греко-католицьких парафій. Потім вшитки учасники V З'їзду перешли на цмонтір, де одбилася Панахида за померлих боднарчан при пам'ятним хресті, поставленим на III З'їзді в 2006 р. Погода створила атмосферу і дозволила людям взяти участь в зорганізованій молитві. По молитовній частині одбився урочистий обід,

під час котрого можна било почути виступи діти та молоді. Завдяки людям, котри трудилися в кухні, ніхто з салі не вишов голоден. Того вечера і старши, і молодши вспільні співали, розмавляли і бавилися. Велика вдячність для мешканців села, яки прийняли нас - учасників З'їзду під свій дах. Завдяки ним чули-зме ся як в себе дома. Неділю розпочали-зме од Служби Божой і молитви при місцевій капличці. Перед виїздом на захід кождий з нас міг перейти по селі і поспотрити на місця, де колиси жили наши предки.

Остатнім пристанком била стація колейова в Загорянах, стація, з якої били вивожени боднарчане в 1947 р. Били серед нас свідки

тих подій, особи, яки 70 років тому їхали в вагонах з Загорян в незнане. Они зложили під таблицьом вінец і засвітили свічки. Проща до Боднарки била для нас великим пережитьом. През два дни в селі чути било молитву, музику, спів і сміх. Тішимеся, што в З'їзді брали участь не лем старши, але тіж молодше покоління. Хоц приготування до спітканя нашої великої родини тирвали кілька місяців, то знаме, же било варто. Маме надію, што на наступним З'їзді буде нас іщи більше!

ТЕКСТ

боднарчанки
АННА ПОПОВЧАК
ЄВА ХОМ'ЯК

Боднарчане вернули на землю предків під Покров Богородиці

Редакція отримала єдну і ту саму знімку боднарчанок з дітьми на останнім кермеші перед війном од двох різних осіб, описи фотографії доповнюються, подаємо оба описи.

За Настом Ющак (Рівне, Україна) описав Андрій Клімаш, на переднім плані зліва: Марина Попівчак з дівчатками, Марися Микулич, Гелена Ханас, Наста Щебра, Марина Ющак з Юстинком, Юстина Сембрат.

За слів св.п. Насти Урбан (Маломіце к. Шпротави) описала Анна Буковська: 1. Клапач Юстина з дівком Марисьом, 2. Похоровська з дітином, 3. Данькова, 4. мала Прончиканя, 5. Гелена Суприянчина, 6. Ксеня Щерба, 7. Наста з Пастивніка, 8. Анна Дворакова, 9. Марина з Пастивніка, 10. Афія Клапач, 11. Юстина Костантова, 12. Юстина Танчина з сином.

Пахнячы воскы

Лемка-алхеміка

ТЕКСТ чуГаня

З чым найчастіше асоціюєте тот святочны час? Певно, дуже бы виміняти - для мене то передовшыткым аромат, якый часто можна папахати ці понюхати. Гнески хотіла-єм запропонувати вам просту рич, завдяки якій будете могли тішитися улюбленима запахами довше.

Не єден з вас чув про восковы табличкы.

Тоты найбарже знаны походять з Флоренції з Аптики і Перфумерії при костелі Санта Марія Новелла о запаху ружы, лаванды ці гранату. Нашы бабы тиж барз добри знали, же аромат довше утримають завдяки воскам або смальцю ці інчим звірячым лоям (так повставали прецін першы перфуми). В осінны тай зимовы дни часто сігаме по етеричны олійкы, котры маю велике значиня і широкое застосуваня (помагают нам в прятаню, праню, ці коли болит нас голова) в формі свічок або спреїв. **УВАГА** – треба мати певніст, же користаме з правдивых етеричных олійків, а не з маловартісных олійків запаховых! Юж од давна тиж відомо, же свічки парафінови маю в собі небезпечны і токсичны хемікалія тай виділяють шкідливу саджу. Віск соевый є дуже безпечніший, але найліпший є пчолиный віск.

Пропоную забавитися в малого

алхеміка і самому скомпонувати, а потім выдобити натуральны аромат з приправ, котри хыбаль кождий з нас має в своїй кухні. Використайте тото, што має під рукою! Такы пахнячы воскы будут чудови до топліня в тзв. Коминку запаховим. Потрібны нам будут:
 60 г воску од пчіл
 40 г кокосового олію
 2 ложочки цинамону
 2 ложочки гоздзіків
 2 ложочки ванілі
 2 ложочки кардамону
 1 ложочка анижу
 Стерта скірка з цитрины або помараньчы
 Інчы приправы, котри маю в собі натуральны олійкы - комбінуйте!

Пририхтуваня:

- 1.Топиме віск і олій
- 2.Коли юж шытко ся стопит, додаєме стерту цитрусову скірку
- 3.Забераме з огня і додаєме пририхтувани вчасніше приправы
- 4.По вимішаню переливаме до форемок – може быти така на косткы до льоду або інчий невеликий поємник
- 5.Чекаме, аж шытко гарді стужіє (до пару добрых годин) і витігаме з форемок
- 6.Тримаме в запертим слоїку. Кед в хыжи мате барз тепло, треба перенести в студінше місце, бо кокосовый олій тає пониже 25 °С.

Олійкы етеричны маю направду велику силу. Добри добраны, відповідньо зааплікувані помагают в штоденним жыттю. Ароматерапія то пахняча пришліст. Кед не знате, як і ці можна використати даный олійок, звідайтесь дакого вченого в тім тематі. Раджу тиж не користати за дуже з купчых запаховых ричы, бо з часом то може злі одбитися на вашым здоровлю.

А на закінчіння жичу Вам шытким щасливих Ристяних свят, чудового 2018 рока тай здорового Йордану!

В селі була дерев'яна церков покрита бляхом - церква Роджества Богородиці. При ній стояла дзвінниця. Єгомосьцьом од 1917 до 1945 року бив о. Василь Смолінській. Відправляв він літургію не лем в нас, але і в Лосім - Криницьким. Церков в Новівси, юж як костел, в 1975 році була спалена. Било то зараз в ніч по візитації примаса Польскі Стефана Вишиньского. В селі билі ціж 2 каплички. Єдна недалеко мойой тети Дозі Пласконь. 3-під каплички випливала вода, яка ніколі не замерзала. Воду тоту уживано до лічinya хворіт. Друга капличка була недалеко хижи Марковича Петра. При церкві бив ціж хор церковний, диригентом якого бив Петро Гойняк — дяк, жак. Найвекшими святами в нашим східним обряді сут: Роджество Христове, Йордан — свячина води і Великден — Воскресеня Христове. Хцу описати з тих трьох свят, як святкувано в моім селі лем єдно свято — штоб не передовжати за барз. Било то свячина води, зване Йорданом. Роджество Христове і Великден билі в нас подібни, як в латиньским обряді. Попереджени билі срогим постом, молитвом і сповідьом. Думам, што однак билі багатши духово. Ціла церемонія була довша, а вшитки молитви билі сьпівани церковним хором, який бив в кожному селі.

В обряді східним свячина води є на взір хрещеня Ісуса в ріці Йордан на свято Господнього Богоявленя. В моім селі свячина води било на ріці Кам'яниця при плебанії. По літургії

Вигнаний

Зо спогадів Еміліяна Стремецького

(частина 4)

парафіяне в процесії з хоругвями і іконами ішли над ріку, де скоріше бив вирубани в леді хрест. При ним ставляли мосток, а на ним невелики стів як престів, а на ньому свічник з 3 свічками і хрест. Отець Василь Смолінській відмавляв 3 молитви в тій церемонії, часто в них покликувався до Духа Святого. По першій молитві 2 свічники з 3 свічками гасив в воді і 3 рази благословив воду. По другій молитві священник робив дихнення в воду і хрест. По третій молитві клав пальці в воду, яку благословив. Люде співали «Во Йордані хрестився Ти Господи». На конец єгомосьць вшитким благословив і покропив юж свяченом водом. Наши люде малі до свяченой води вельку пошану. В хижках переховувано свячену воду як вельку святіст. Вірено, што має вельку силу, свячено ньом цілу газдівку, штоб прогнати зли сили. Вживано ціж свячену воду при хворотах. Колі священник ходив по коляді, свячена вода все була на столі, а він по молитві кропив цілу хижку, штоб там добро било.

(бесідом Новівси переложив Адам Вев'юрка)

(далі буде)

Отець др Роман Мізь

СПОМИН

ТЕКСТ ГРИГОРІЙ СУХАНИЧ

13 листопада 2017 р. прийшла сумна вістка з Воєводини (Сербія) – своєю мандрівку по землі завершили о. Роман Мізь. Била то мандрівка барз плідна, получила мандрівника з багатьма державами і людами, а біографією отця Романа можна би обділити три інчи особи, та далі кожне з них повіло би, же дуже пережило.

Отець Роман народилися 14 серпня 1932 р. в Дрогобичі (Україна), як єдина дітина священника Богдана і Марії з роду Тимчишин. Не довго мешкали на рідній землі, бо юж в 1933 їх няньо стали адміністратором села Липовляни (Хорватія), де ціла родина Мізів одраз переїхала. Липовляни то до гнеска село, де в більшости мешкают, як то бесідували о. Роман, 'лемки' і 'галичани' – люде, яки прийшли з гнешньої

Лемківщини і околици Перемишля, Самбора ци Тернополя. Медже нима виростили о. Роман, там і рішили стати священником, шестим з лози по вітцівській лінії. Юж прапрапрадідо о. Романа билі греко-католицьким ієреєм, а покликания ішло в кожному коліні з вітця на сина. Женом о. Романа билі їмост Ірина, дівка о. Йосифа Меленюка і Марії з роду Гумінілович. Дияконску і ієрейську хіротонію о. Романа здійснили греко-католицький крижевацький владика Гавриїл Букатко в грудні 1958 р. Пам'ятат, як о. Роман барз тепло споминали владика Гавриїла, підчеркували тіж того, же владика билі першим українським спікером на Радіо Ватикан.

Без перших десяти років священства о. Роман мешкав в Липовлянах – перше до 1966 р. як капелян при хворим няню, а по смерті няні як адміністратор парохії. В 1962 вродився син Мізів – Ігор, котрий тіж став греко-католицьким священником в Мюнхені, юж семим в роді Мізів! В 1968 р. о. Роман переїхав до Н. Саду, де остали на все – до 2013 р. як парох, а потім як емеритуваний – але далі активний – священник, публіцист, ерудит. Освіченіст, мудріст і активніст о. Романа мала широки коріння. Богословски студії скінчили в Загребі, студювали тіж історію на Українським Вільним Університеті в Мюнхені, югослов'янську літературу в Загребі, а по занепаді комуністичної системи в Європі досягли тіж звання магістра богословських наук Папської академії в Кракові і Пряшівського університету, оба в 1999 р. Отець Роман знали тіж на церковній музиці – були диригентом і композитором, крім того, грали на гусях. Не ганьбилися тіж 'окидатися' спортом – до 1968 р. були членом футбольного клубу 'Славон-ец' в Липовлянах, а потім іще довгі роки були єдиним в Югославії священником, працюючим як футбольний суддя.

Не занедбуючи опіки над своїм духовним паством, о. Роман присвятили своє життя праці на ниві науки. Подарилось їм написати вже як 1000 статей. Написали, перекладали або зредагували 78 книжок на українській, хорватській, сербській мовах, та більшість своїх робіт публікували на 'бачванско-рускої бешеді'. Тота 'бешеда', яку за старанням о. Гавриїла Костельника було кодифіковано в 1923 р., ніколи не була чужа для о. Романа. Ідучи за думком о. Костельника, о. Мізь все називали русинів з Хорватії і Сербії частином українського народу, а їх 'матіном країном' – Україну. Слова 'русин' і 'українець' брали як синоніми – єден давніший, другий новіший. Отець Роман Мізь були першим священником в Югославії, котрий так близько приятелював з модерними медіями, які стали новим способом навчання о вірі і тотожності предків. Засновали українські радіопрограми в містах Баня Лука і Новий Сад, телевізійну програму в Телевізії Новий Сад ці циклічні релігійні авдіції на югослов'янським Радіо Марія. Од 1987 по 1992 р. о. Роман рихтували по-українськи проповіді, які були читані кожної неділі в мюнхенським Радіо Свобода (Radio Wolna Europa). Ціла східня Європа, поневолена комуністичним режимом, слухала щотижден і кріпила свої серця словами 'отця Івана', бо таке псевдо обрали собі. Нихто не знав, же кожна проповідь має своє джерело в Новім Саді. Частина тих проповідей зістала надрукована в 1994 р. во Львові як книжка о. Романа Мізя „Християнство – що це, властиво?“.

Отець Мізь були тіж найширше знаним на обширі давньої Югославії єкуменістом.

Багато своїх книжок присвятили трьом лозам християнства – протестантській, православної і католицькій, котри виростають в єдній загорідці. Їхній труд на ниві єкуменізму доціняли шитки християнські церкви, а в 2008 р. протестантський богословський факультет в Новім Саді признав о. Роману почесний докторат. Шитко то о. Мізь робили як нормальний священник – крім дослідницької роботи і писання щоденно хрестили, вінчали, сповідали, служили Божественну Літургію. І лем в 2006 р. дістали до помочи сотрудника!

В мене дома все радилось, же сут такі 'отець Мізь з Нового Саду', од малого єм того чув, і все були то слова теплі і похвальні. Колиси звідуюся чом так є? І почув-єм історію: в 70-80 рр. польська комуністична влада дозволяла їздити на 'випочинок' до інших комуністичних держав. Пишу 'випочинок', бо перше як випочивати, треба мати гроши, тож найчастіше виїзд бив єдним великим гандлюваньом. Так било і в моїй родині – дідо з бабцьом, їхні діти – мама і уйко, пан Ярослав і Леся Грицьков'яни з Кошаліна їхали на тот 'випочинок', хибаль до Болгарії. Якраз половина дороги з Кракова – то Новий Сад. По Літургії в церкві о. Роман Мізь почули, же хтоси бесідує 'по нашому' і одраз запросили цілу компанію з Польщі на гостину до себе, а тот гостина передовжилася і на ночування. І так ся лишило – все коли билось близько Нового Саду, треба било зайти до о. Романа. Потім било довге листування і півлегальні в Польщі греко-католицькі книжки, які посилялося до Нового Саду.

Я сам, коли почув-єм, же поїхав з ОЛ до Воеводини, одраз знав-єм же мушу зайти до о. Мізя. Хоцьки прийшов-єм без скорішого повідомління, отець одраз посадили ня за стіл 'при якому сиділи ваш дідо і бабця, коли ми ся пізнали' і зачали оповідати. Слухав-єм о старших панях з Липовлян, яких няньове прийшли з Крампни і Ожинной, і же тоті пані далі знають бесідувати 'як лемки з Польщі'. О тім, як можна оцінювати трагічну персону отця Гавриїла Костельника, ци о тім, як парохіяне коментували першу Божественну Літургію отця Мізя в Новім Саді – а било то 28 липня 1968 р. Що лишилося нам по о. Романі Мізі? Напевно книжки, статті, радіопрограми. 13 написаних, але іще не друкованих книжок, в тім числі і великий (1800 гасловий) лексикон юдео-християнський, з якого були так горди, коли бив-єм в Новім Саді. А в мене дома? Листи, аудіозапис нашої бесіди з 2016 р. і єдна з найновіших книжок о. Романа, бо 'не можете так далеко їхати з Нового Саду з порожніми руками'.

Вічная Вам пам'ят, отче Романе!

вертайме до давних імен

Ірина, Ірена - наша **Оріна (Орина)**

Гнеска хтів би-м вказати ім'я, котре не до кінця забите в нашим світі, але, на жаль, затратили-зме його давню вимову. Як векшіст наших імен,

Оріна тіж пришла до нас з всхіднього християнського світа - грецького та походить од святой. А ім'я Оріна в староцерковній мові появляється як Орина.

Свята Ірина - Оріна з Тесальонік, звана тіж святом Мученицьом Ірином Аквілейском, вродилася недалеко Аквілеї, а померла в 294 або 304 році в Тесальоніках. Свята Оріна є поважана і в церкві католицькій, і в церкві православній. Святу величають Апостольський Костел Вірменський, Коптійський, Сирийський Костел Ортодоксійний. Била сестром святой Агаппе і святой Хіонії. Гломила едикт Діоклеціяна і переховувала християнські книги, за што судя Дулицій запер Оріну в публічному домі. Бог, однак, охоронив святу од зневаги. Коли дале не хтіла виречися Христа та віддати святі книги, суд цісаря наказав Оріну спалити. До гнеска сут історичні сліди 3 процесів, проваджених през Дулиція в актах судових. За віру та мученицьку смерт церкви до гнеска поважають Оріну як святу мученицю.

вбивали люди. Пам'ятам, як все дідо оповідали, што коли є буря, треба зараз одшмаряти од себе косу та не стояти під великим деревом. Для наших люди в горах свята Оріна не била лем мученицьом на іконах в церквах. Она на штоден хоронила їх од бурі і спаління, котре часто для газдів значило конец газдування на все. Гнеска забиває про тую святу мученицю, а нам треба од ньой помочи наштоден. Пам'ятайме в молитвах про тую нашу святу Оріну. Най нас хоронит від бурі, спаління, але тіж од електрики, бо так гнеска треба одбрати тую святість нашої Ірини — Оріни.

Церкви величають святу Оріну в різних днях в році.

Католицька західня 1 або 5 квітня, східні церкви - католицька і православна - 29 квітня, вірменська - 16 квітня, коптійська - тіж 29 квітня, а сирийська - 15 квітня.

В Константинополі - Царгороді мощі святой Оріни били в п'ятьох церквах. До гнеска мощі той святой сут в Лецце в Італії. Свята Оріна з Тесальонік хоронит люди перед бурями та спалінням. На іконах святу представляють в короні, в ясно-червеному королівським плащі, з довгими каштановими волоссями, які спадають на рамена. В єдній руці тримат она хрест, а в другій - звинени Святи Писма, за котри била спалена.

Найбарже відома Оріна, крім святой, - то цісарева візантійська Ірина Атенська.

На Лемківщині — Лемковині часто били бурі, а з оповідань знам, што не раз перуни

ТЕКСТ МІЛЬКО ГОЙСАК

Інфо за лем-часом

з циклю Лемківська хроніка

31.08. Йонкерс, США. На 92 році життя (нар. 31.12.1925 р.) одишов до кращого світа ждинян св. п. Юрій Ковальчик – довголітній член Головної управи 2-го Відділу Організації Оборони Лемківщини в Йонкерс, Нью-Йорк, голова Відділу в роках 1961-72, котрий все фінансово всперав суспільно-культурне і церковне життя на Лемківщині.

27-28.09. Стара Лесна. Словаччина. Під час I Міжнародного карпатського симпозіуму „Лемки, бойки, гуцули, русини – історія, сучасність, матеріальна та духовна культура”, присвяченого 70-й річниці переселення русинів-українців зі Словаччини до Радянської України и акції „Вісла” в Польщі, ОЛ представляли: член Головної управи - колишній голова Штефан Гладик, з-к голови проф. Андрій Ксенич и докторантка Анна Баняс.

ЖОВТЕНЬ

01.10. Горлиці. Центр культури ім. Б. І. Антонича в рамках «Спіткань з Лемківщином» з нагоди 108 уродин поета Богдана Ігоря Антонича організував спітканя з істориком Юрійом Гаврилюком на тему «Антонич незнаний». Спітканя супроводжував вернісаж виставки Львівського музею історії релігії, присвяченої життю і творчості поета.

08.10. Львів. На звітньо-виборчих зборах Фондації дослідження Лемківщини обрано нову Президію з головою Наталієм Криничанком – членом Національної спілки журналістів України, ведучом Львівського радіо (передача «Світлиця»).

07.10. Лігниця. Комплекс загальноосвітніх шкіл з українською мовою навчання № 4 ім. Б. І. Антонича організував Ювілей 60-літя Школи. ОЛ представляв вчитель Адам Вев'юрка.

14-15.10. Боднарка. Парафіяне і члени гуртка ОЛ в Боднарці з о. парохом Григорієм Назаром в Празник Покрови організували V З'їзд боднарчан, на котрий з'їхалися боднарчане з цілої Польщі і зі світа. Празничні богослужби очолив греко-католицький владика-сеньйор митрополит кир Іван. ОЛ представляв голова Президії Штефан Клапик.

15.10. Горлиці. В Горлицькому центрі культури Лемківський фольковий гурт «Серенча» святкував своє 20-ліття під заголовком «Творча інтерпретація традиції». Ювілейний концерт прикрасив супровід Домославицької симфонічної оркестри.

20.10. Горлиці. Центр культури ім. Б.І. Антонича організував концерт гурту «Гогодзи Ґанські» з Івано-Франківська, котрий свою творчість операт на гуцульській традиції.

21.10. Лігниця. З-к голови ОЛ А.Вев'юрка представляв ОЛ під час зустрічі меншин Лігниці з владом Дрезна.

28.10. Краків. Місцевий гурток ОЛ традиційні організував забаву перед Пилипівком з гуртом «Кременарос» з Мокрого.

ЛИСТОПАД

1-4.11. Лігниця-Львів. Учні Комплексу загальноосвітніх шкіл з українською мовою навчання № 4 ім. Б. І. Антонича під опіком Ірини Вінник і Адама Вев'юрки брали участь в виїзді до Львова, м.ін. були на концерті Анички «Ой, верше, мій верше».

10.11. Горлиці. Центр культури ім. Б.І. Антонича експонував праці XVII «Лемківського Єрусалима» під заголовком «Порожня хижа» під оком куратора секретаря ОЛ Наталії Гладик.

10.11. Лігниця-Явор. Учні Комплексу загальноосвітніх шкіл з українською мовою навчання № 4 ім. Б. І. Антонича відвідали концтабір

Гросс-Розен в Рогозніці, де поклали квіти під пам'ятником жертв, якими били тіж полонені українці, в тім лемки.

11.11. Лігниця. Місцевий гурток ОЛ традиційні організував забаву перед Пилипівком з гуртом «Водограй».

13.11. Новий Сад, Сербія. Одишов до кращого світа о. др Роман Мізь – парох греко-католицького храму Святих апостолів Петра і Павла в Новім Саді, людина віри і науки, пастир русиньської громади в Войводіні. Покійний спочив на цмонтери в Руськім Керестури 18 листопада 2017 року.

13.11. Мілковіце. З-к голови ОЛ А.Вев'юрка представляв ОЛ в організуваних евангеликами обходах 500 років Реформації на Лігничині.

17.11. Горлиці. Центр культури ім. Б.І. Антонича в рамках «Спіткань з Лемківщином» організував спітканя з проф. Кшиштофом Новаком на тему «Історично-етнографічний нарис Західних Бескидів. Слідами русинів і волохів з межі Сілезії і Морав».

18.11. Зелена Гора. В 70 роковини акції «Вісла» проходили XIV «Дні української культури», в котрих участь брала молодь з Лігницької школи і ансамбль «Кичера». ОЛ представляли заступники ОЛ - проф. Андрій Ксеніч і Адам Вев'юрка.

21-25.11. Тожим. Православна Парафія Архангела Михаїла при вспертю ОЛ організувала Лемківський кermesh з виступами колективів, доповідьом і виставком.

25.11. Горлиці. Члени Головної управи ОЛ під час осіннього статутного засідання підсумували м.ін. Ювілейну ждиньску Ватру, Лемківські кermeshи, Спітканя з Лемківщином, Часопис «Ватру»; оббесідували реалізацію 36 Лемківської ватри і інших проектів в 2018 році при консеквентні продовжаних Міністерством внутрішніх справ і адміністрації обнижках дотацій; внесли зауваги до роботи над стратегією подальшої діяльності Організації.

25-26.11. Бардеїв-Пряшів. Члени Головної управи ОЛ їздили в гості на 45 огляд народної пісні «Маковицка струна».

Петро Шимочко вродився 22 грудня 1917 року в Ганчові, мешкав там до II світової війни. В 1940 р. висланий на примусові роботи до Німеччини, одкаль вернув до Лосі, де мешкає до тепер. Бив ковальом, працював в лісі і на господарці. Отець двох дівок, має 5 внуків, 3 правнучки (занедовго вродиться і ще правнук). В ден 100-х уродин жичиня і гратуляції зложили Ювілярви вїйт гміни Ропи, голова Ради гміни Ропи, гратуляції переслав тіж Малопольский воевода і Презес Ради Міністрів, а тіж родина.

Наталія Купец, правнучка

**на фото я з мамом Надійом и няньом
Мирославом - внуком нашого дорогого
Ювіляра**

З нагоди 100-літя

п. ПЕТРУ ШИМОЧКУ

складаме побажання міцного здоров'я,

Божих ласк, родинного тепла

і ще дуже правнучок і правнучків.

Нехай Вам Всевишній в трудах помагає,

нехай Вам многі літа все продовжає!

Головна Управа ОЛ Редакція «Ватри»

грудень

01.12. Лігниця. Учні Комплексу загальноосвітніх шкіл з українською мовою навчання № 4 ім. Б. І. Антонича віддали чест жертвам Голодомору в Україні. Підкреслено, же на землю найбарже знищену Голодомором, в роках 1945-1946 привезено люди з Польщи, в тім з Лемківщини.

09.12. Лігниця. З-к голови ОЛ А. Вев'юрка представляв ОЛ під час святочної зустрічі депутата на сейм РП Роберта Кропівницького з ПО з радними міста Лігниць.

13-22.12. Лігниця. Учні Комплексу загальноосвітніх шкіл з українською мовою навчання № 4 ім. Б. І. Антонича брали участь в проєкті «Свята без тата...». Продавали плячки, які сами впекали або їхні мами, а гроши призначили для діти, потерпілих внаслідок війни в Україні.

14.12. Лігниця. З-к голови ОЛ А. Вев'юрка представляв ОЛ в Капітулі, котра признає Нагороду імени Юргена Гретчеля, фундувану Президентом міста Тадеушом Кшаковским.

16.12. Горлиці. Центр культури ім. Б.І. Антонича гостив членів львівського товариства «Молода Лемківщина».

17.12. Лігниця. Лігницький центр культури організував 16 „Велию народів” за участі з-ка Президента міста Дороти Пургаль. ОЛ представляв з-к голови А.Вев'юрка.

17-19.12. Святий Миколай Чудотворец в греко-католицьких и православних парафіях гречним діточкам вручав заслужени подарунки. Діти дякували Добродію віршиками и співаночками.

19.12. Гладішів. В ден Святого Миколая під час квізу, присвяченого постаті Чудотворця Миколая, учні місцевої Початкової школи, де половина діти и вчительской кадри то «свої», на ціле горло заспівали коляду «Бог ся раждає». Присутніх шокувала виняткова атмосфера, де колядника лемківська-українська усна традиція Лемківщини на коротку хвилину пофарбувала цілу Школу рідними повноцінними барвами.

22.12. Лося. Довгожитель Петро Шимочко родом з Ганчови обходив 100-літній ювілей свого життя.

23.12. Кункова. Гурток ОЛ організував традиційни вечірки зо стародавними вечірковими колядами и реляціями найстарших жителів села, котри оповідали про жіночі праці, виконувани пізноосінними вечерами аж по Різдво. Пригадано прядіння лону и дертя пір'я. При тім згадано обробку лону, тканя полотна и витискання олію.

липень 1992 – січень 2018 – в 26 році публіцистичної діяльності Об'єднання лемків виходить 100-ий номер часопису «Ватра»

ВАТРА

lem.www - вартат зазріти, послухати...

Центр культури ім. Б.-І. Антонича в Горлицях:
концерти, виставки, прелекції, презентації;
Бібліотека ім. Василя, Теофіля і Олександра Курилів
www.facebook.com/CKAntonycz

Свято лемківської культури "Лемківська ватра"
Ждиня, 20-22 липня 2018 р.
www.watradynia.pl; www.lemkounion.republika.pl

Лемківська освітня фундація ім. І. Криницького
www.lemkoeducationfound.republika.pl

Радіо „Кермеш” Передачі: неділя 22:30
www.facebook.com/Kermesz

Радіо „Скриня” Передачі: понеділок 18:10
www.radio.rzeszow.pl/audycje

„Лемківська сторінка” www.nasze-slowo.pl

Радіо „Радіо лемко” www.radio-lemko.pl

Комплекс загальноосвітніх шкіл № 4 у Лігниць
ім. Б.І. Антонича - www.zso4legnica.pl

Комплекс загальноосвітніх шкіл № 2 у Перемишлі
ім. М. Шашкевича - www.szazsk.edu.pl

Світова федерація українських-лемківських
об'єднань www.sfulo.com

Подяка

Пожертви на статутну діяльність ОЛ
(в тім часопис **ВАТРА**):

о. Йосип Улицкий, Гданьск - 100,-
Михайло Маркович, Новиця - 60,-

Сердечно дякуємо всім, які нам
допомагають. Спаси Боже!

Редакція **ВАТРИ**

Головна управа ОЛ

Передплата ВАТРИ

Ціна одного примірника 3 zł. + 2,60 zł. поштової оплати в Польщі.

Річна передплата 4 x 3 zł. + 10,40 zł. (кошти пересилки) = 22,40 zł.

Від закордонної пересилки однієї „Ватри” поштова оплата - 13 zł.

Річна закордонна передплата 4 x 3 zł. + 52,00 zł. (кошти пересилки) = 64,00 zł.

Передплату замовляти за адресою Редакції.

Вплати просимо пересилати на банківський рахунок:

Zarząd Główny Zjednoczenia Łemków

BANK PEKAO SA: nr konta 83-1240-5110-1111-0000-5207-8745

Zrealizowano dzięki dotacji Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji

Видає / Wydaje **ZJEDNOCZENIE ŁEMKÓW**
Zarząd Główny

ul. Jagiełły 2, 38-300 Gorlice; tel./fax 18 35 32 906

www.lemkounion.republika.pl; lemkounion@poczta.onet.pl

Редагує колегія

Вікторія ГОЙСАК головний редактор / дизайн Еміль ГОЙСАК

Адам ВЕВ'ЮРКА редактор на Західні Землі e-mail: adamwiew@wp.pl

Штефан КЛАПИК, Наталія ГЛАДИК, Василь ШЛЯНТА, Катерина КОВАЛЬСКА

Технічне оформлення

„LEBO” Gorlice; Drukarnia „Kwadrat” Nowy Sącz

ADRES REDAKCJI ul. Dworzysko 5, 38-300 Gorlice, e-mail: redakcja.watra@interia.pl

Redakcja zastrzega sobie prawo skrótów oraz korektę językową nadesłanych tekstów.
Redakcja nie odpowiada za treść materiałów pozaredakcyjnych, nie zawsze zgodnych z jej poglądami.

ВАТРА
квартальник

... подивляли Аничку во Львові

На початку листопада бив-єм як вихователь зо своїм класом з нашого лігницького ліцею во Львові. Нас, як все, очарував Львів, але найбарже - концерт Анички «Ой верше мій, верше» в Національним драматичним театрі ім. М. Заньковецькой. Театр бив виповнений, вшитки місця – для 700 ос. - били заняті. Так што барз велька подяка для львів'ян, што нашлися іщи білети для нас. Концерт бив чудовий, барз крас. На початку Аничка привитала вшитких давнима лемківськими піснями. А потім наша Аничка співала модерни пісні літературном мовом і по-англійськи. Кульмінаційом били пісні о АТО. Тота лемківська співачка дарувала воякам, які тіж били на сцені, свою вдячність, а нам свідоцтво, што лемки не сут чужи на гнесьне терпіння України, де межде інчима і лемки боронят і проливають кров, щоб їх родини могли жити з далека од війни. Они боронят лемківський світ в Україні, як і саму Україну. Барз гарді дякуєме, пані Аничко, за тот чудовий концерт!

... одвідали концтабір Groß-Rosen

10 листопада в ден перед святом Незалежности наша українська школа била в гітлерівським концтаборі Groß-Rosen недалеко Явора. Хотіли-зме віддати шану тим громадянам Польщі, які згинули на лігницькій землі в концтаборі Groß-Rosen. Межде жертвами били тіж українці – в'язні з радянської армії. Не могли-зме забити і о етнічних українцях з Польщі, в тим о лемках, котри тіж терпіли в тим концтаборі. В документах сут они записани як поляки, бо мали польське громадянство, лем імена і назвиска та всхідне віросповідання вказують, што то били наши люде. Молодь і вчителе поклали квіти та в задумі хвилином тиши віддали шану вшитким, не лем з нашого народу, помордованим в тим концтаборі. Хай тоти страшни часи не пробудяться ніколи в житю жодного народу. Вічная пам'ят жертвам Groß-Rosen.

Учні

IV Ліцею

...вшанували жертви Голодомору

Пам'ятаємо, бо хочемо пам'ятати. 1 грудня наша школа в Лігниці віддала честь жертвам великого штучного Голодомору, під час якого загинуло від 3 до 10 млн. мешканців центральної і східної України. Люди ці загинули з особистого наказу Сталіна, який таким чином хотів зламати українське село і прагнення волі цілого українського народу. Україна за ці мрії заплатила велику ціну і, на жаль, сьогодні далі платить, тому що на Донбасі сьогодні війна - на землі, яка так потерпіла під час Голодомору. Але це також земля лемківська, бо саме сюди в 1945-1946 рр. депортовано зокрема лемків. Вона стала нам не чужою.

Учні 2 класу гімназії показали в короткій програмі цю трагедію. При свічках, музиці, мультимедіальній презентації учні декламували вірші про Голодомор. На кінець ми всі віддали честь жертвам Голодомору хвилиною тиші та обдарували один одного хлібом.

Хай нікоми-ніколи на Землі не бракне хліба. З тими думками та надією ми повернулись на уроки. Думаю, що ці думки і до сьогодні є в нас, але також і у Вас.

Боднарка, Покров. Учасники V з'їзду Боднарчан за участі греко-католицького владдики-сеньйора митрополита кир Івана